

AJUNTAMENT DE TORELLÓ

MT ARXIU MUNICIPAL
DE TORELLÓ

ARXIU MUNICIPAL DE TORELLÓ

FONS FRANCESC XAVIER VERGÉS

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- **Codi de referència:** CAT AMT 305
- **Nivell de descripció:** Fons
- **Títol:** Francesc Xavier Vergés
- **Dates:** 1905-1927
- **Volum i suport:** 2.7 metres lineals, paper

2. ÀREA DE CONTEXT

- **Nom del(s) productor(s):** Francesc Xavier Vergés
- **Història del(s) productor(s):**

Farmacèutic i polític, Francesc Xavier Vergés va néixer a Torelló el 1881. Fill d'Ignasi Vergés i Torrents fundador de la històrica *Farmàcia Vergés* situada al carrer Capsavila de Torelló. Estudià batxillerat a Vic i a la facultat de farmàcia de la Universitat de Barcelona on es llicencià el 1904.

Durant els anys d'estudi a Barcelona, Francesc X.Vergés entrà en contacte amb el corrent de la Renaixença i participà activament en moviments catalanistes.

Acabats els estudis, s'incorporà a la farmàcia familiar i inicià els primers estudis i investigacions centrades en la preparació i descoberta de noves fórmules i preparats farmacèutics. En aquest sentit, la *Farmàcia Vergés* adquirí grans èxits gràcies a la invenció i comercialització de l'*Emulsió Vergés* i el *Cafeïinol Vergés*. L'*Emulsió Vergés* (1906) fou un reconstituent fet a base d'oli de fetge de bacallà amb propietats antituberculoses i molt indicat per a combatre l'anèmia i el raquitisme. Fou adoptada pel Primer dispensari antituberculós de Barcelona i gaudí d'una bona campanya publicitària i gran distribució arreu del país. Per la seva banda el *Cafeïinol Vergés* (1916) fou un analgèsic indicat per a tot tipus de dolors que també aconseguí una gran acollida.

Però a banda del camp farmacèutic, Francesc X.Vergés tingué gran implicació en el món cultural catalanista. Col·laborà activament en diverses revistes literàries i culturals. Fou president de la Societat la Barretina Torellonenca i membre de la Societat Casino La Constància. Gran amant de la literatura i poesia catalana, fou

impulsor de les festes verdaguerianes. Tingué relació amb personalitats polítiques i culturals de l'època.

S'introduí en el món de la política local d'una manera activa i el 1912 fou escollit alcalde de Torelló. Malgrat i que el seu mandat s'allargà pocs mesos, impulsà la reconstrucció de les fonts del Raig de Rocaprevera i Puigroví i la construcció de les escales a l'Estació. Durant el seu mandat incidir en la lluita contra la blasfèmia.

Francesc X. Vergés va morir al 1927 per problemes respiratoris a l'edat de 45 anys.

- Història arxivística:

La documentació va ser custodiada per la mateixa família a l'habitatge familiar situat sobre la mateixa farmàcia al carrer Capsavila número 7 de Torelló. El mateix Francesc X. Vergés organitzava i classificava tota la documentació que es generava a la farmàcia, així com, tota la documentació resultant de les seves activitats i relacions en el camp de la cultura. En aquest sentit, ell mateix s'organitzava i classificava la correspondència, agrupant-la per emissors. Una tasca que continuà la seva vídua una vegada difunt. Amb el pas del temps, sembla ser que part del fons de la farmàcia i personal de Francesc Xavier Vergés fou dispersat, deixant únicament la correspondència que, malgrat i alguna dispersió puntual, es va anar mantenint completa.

Durant la dècada dels 90 l'historiador Carles Riera realitzar una relació i transcripció de gran part de la correspondència amb l'objectiu de realitzar un estudi sobre la trajectòria del farmacèutic.

Finalment, al novembre de 2009 la família decideix cedir la correspondència de Francesc Xavier Vergés a l'Arxiu Municipal de Torelló que realitzà el primer tractament arxivístic al conjunt consistent en la descripció i arxivament de cada carta, per a la seva difusió i conservació.

- Dades sobre l'ingrés:

A mitjans de l'any 2009 la família va creure que el fons podria interessar a l'Ajuntament de Torelló. Tot i que no es tractava del fons personal del farmacèutic,

si no només, d'una part de la correspondència, els tècnics municipals van considerar que aquesta documentava en bona mesura la trajectòria vital del personatge, així com, altres aspectes socials de l'època relacionats amb el moviment cultural català i la vida política.

L'acta de donació entre l'Ajuntament de Torelló i la família es va signar el 20 de novembre de 2009.

3. ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- **Abast i contingut:**

Es tracta de la correspondència de Francesc Xavier Vergés en el període de 1905-1927. El fons personal pròpiament dit, fou dispersat progressivament amb el pas del temps mentre la documentació restava en l'edifici familiar. No obstant això, el conjunt de correspondència és força homogeni i documenta, bàsicament, l'activitat i implicació de Francesc Xavier Vergés en el món de l'associacionisme i la cultura. En aquest sentit destaca la relació epistolar amb Com també correspondència relativa a la distribució i publicitat de les fórmules Vergés.

4. ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- **Condicions d'accés:** de consulta lliure, si bé la documentació està sotmesa a la legislació vigent sobre accés i protecció de les dades personals.

5. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

- **Autoria i data(es):** Gemma Carretero i Verdaguer (juny 2013)

- **Fonts:**

- BERNAT, Pasqual. L'empremta dels científics torellonencs. Sis estudis biogràfics de científics de Torelló. 2011. Edicions Talaiots, SL
- MOLERA i COLTA, Santi. *L'Abans. Recull Gràfic de Torelló (1879-1965)*. Editorial Efadós, 2001.
- SOLÀ MORETA, Fortià: *Història de Torelló*. 1945